

Kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

KOMM. OG REG. DEP
30 JUN 2006
Ark.
Avd. / /

Deres ref:
06/532-1 MAR

Vår referanse
06/1951 340 LS

Vår dato

29 JUNI 2006

Høring - Rapport H-2185 om "Elektronisk stemmegivning – utfordringer og muligheter"

Fylkesmannen er enig med arbeidsgruppen som mener at det ikke bør innføres elektronisk stemmegivning i stor skala nå, men som trinnvise forsøk.

Fylkesmannen tiltrer begrunnelsen som arbeidsgruppen har gitt, i sin omfattende utredning av saken. Gruppen peker på forutsetninger som må oppfylles før elektronisk stemmegivning kan settes i gang.

Elektronisk stemmegivning er enkel og fremtidsrettet, og kan i likhet med en utvidet adgang til forhåndsstemmegivning fange opp velgere som ellers ikke ville ha stemt. Stor valgdeltakelse er en styrke for demokratiet, og tiltak som fremmer valgdeltakelsen er velkomne. For folk flest er datamaskiner og nettbruk blitt en del av hverdagen. Det er i stadig bruk ved betalingsformidling, levering av selvangivelse, varebestillinger og etter hvert også i kommunikasjon med offentlige etater. Folk som har vent seg til bruken, vil se på elektronisk stemmegivning som en helt naturlig oppfølging av det offentlige tjenestetilbudet, også når det gjelder valg. For andre grupper i folket, uten den samme erfaring eller tilgjengelighet, er situasjonen imidlertid en annen. Disse velgerne må fortsatt få avgi stemme med bruk av papirstemmeseddel. Nyordningen må ikke gjennomføres på en slik måte at det påvirker valgfaterden eller innfører et unaturlig skille, en lagdeling i velgermassen mellom de som stemmer elektronisk hjemme og de som ikke har denne muligheten.

Et godt elektronisk system for stemmegivning, enten stemmegivningen skjer ved fremmøte i valglokale eller det stemmes hjemmefra, vil bety en enklere og raskere avvikling av valget. Velgeren kan få mer tid og mer ro til å gjøre endringer på stemmeseddelen, opptellingen går lettere og valgresultatet kan være klart umiddelbart etter at valglokalene stenger.

Valgdagen – felles for hele landet – er en spesiell dag som ikke må miste sitt preg av høytid og folkelig mobilisering. Til forskjell fra internettjenester som skjer kontinuerlig, er stemmegivning noe som gjøres bare annethvert år. Tilbudet fremstår etter fylkesmannens oppfatning mer som et ledd i moderniseringen av det offentlige tjenestetilbudet enn som et tiltak for å forenkle stemmegivningen eller høyne valgdeltakelsen på. Det er grunn til bekymring dersom stemmegivning på nett endrer den tradisjonelle måten å stemme på og folkets oppfatning av valgets betydning i et demokratisk samfunn.

Det må som arbeidsgruppen understreker, stilles strenge krav til et valgsystem som sikrer velgernes tillit til gjennomføringen, sett hen til valglovens formålsbestemmelse om frie, direkte og hemmelige valg for alle. Ved elektronisk stemmegivning i ukontrollerte omgivelser har man ikke lenger garanti for at velgerne får stemme hemmelig og upåvirket av andre, eller hva verre er, at stemmer kan kjøpes og selges.

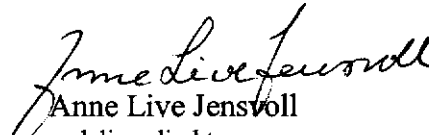
Arbeidsgruppen regner med at elektronisk stemmegivning i *kontrollerte omgivelser* vil utløse investeringskostnader og utgifter til større bemanning og kontrollrutiner, sammenlignet med dagens valg måte. Det er ved stemmegivning i *ukontrollerte omgivelser* at en økonomiske innsparing på sikt kan forventes.

Muligheten for elektronisk stemmegivning er der, og utviklingen vil uvilkårlig gå i retning av at stemmegivning på nett blir like selvfølgelig som annen datakommunikasjon. Det gjelder å skynde seg langsomt og ha et kontrollapparat på plass. Velgernes tillit til et nytt valgsystem må utvikles parallelt med sikkerheten i tekniske løsninger.

Hjelpsomhet og påvirkning av stemmegiveren er neppe til å unngå i noe fall.

Dersom forsøk skal settes i gang, vil det være hensiktssvarende å utprøve det på et avgrenset område hvor nytteeffekten er klar og kontrollen vel ivaretatt. Det ville ikke være unaturlig å starte forsøkene med forhåndsstemmegivning til andre kommuner. Utprøving her kan lett kontrolleres og gi velgeren god mulighet til å bruke en lokal valgliste og foreta ønskede endringer på den. Det letter valgorganets arbeid med fremsendelsen og gjør at velgeren lettere kan holdes ansvarlig og selv kontrollere at stemmen har nådd fram i rett tid; jf. valgloven § 8-1 (3) og § 10-1.

Kristin Hille Valla

Anne Live Jensvoll
avdelingsdirektør